

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Beneficiorum Ecclesiasticorum Natvra, Ereptione, Qvalitatibvs Ad Ea Obtinenda Requisitis ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

488. Quinam de facto à solvendis decimis eximantur jure communi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74477)

Quæstio 488. Quinam de facto à solvendis decimis eximantur jure communi; diversissima enim plurimorum in particulari desuper privilegia corpori juris non inserta singulariter examinare huc non spectat. Videant singuli propria sibi privilegia, & inferant, ut bene monet Castrop. p. 12. n. 3. ex generali doctrina, quæ privilegium sibi concessum comprehendat?

Respondeo primò: Religiosi omnes utriusque sexus, tam Clerici vel Canonici Regulares, quam monachi (qui olim, dum ad Clericatum promoveri non solebant, ex prædiis & laboribus suis decimas debebant parochis, in cujus Ecclesia divina audiebant, & sacramenta percipiebant sicut laici. Argumento *c. alia causa. c. Ecclesia. c. interdicimus. Pith. nu. 55.*) in communi viventes, præterquam quòd vi de consuetudine, in qua ferè ubique venit solutio decimarum personalium, non minùs quam laici immunes sint ab his solvendis ex lucris proprii laboris & industriæ, jure Canonico communi exempti adhuc hodie sunt ab obligatione tam personali quam reali solvendi decimas prædiales ex novalibus (hoc est, de cultis de novo prædiis aut fundis, qui antequam ad illos pervenirent, ob non culturam supra hominum memoriam nullos aut exiguos fructus afferbant, idè que vel nullis vel valde modicis decimis obnoxii erant; unde & consequenter præjudicium grave non inferitur Ecclesiæ parochiali, si postquam ad culturam redacti nullas pendant eidem decimas; secùs est de iis, quæ postmodum à Religiosis magis exculca majores fructus ferant, dum tamen antea fructus non modicos ferrent. *Pith. num. 55. Laym. cit. num. 4.*) quæ propriis manibus vel sumptibus excolunt. Item de nutrimentis animalium suorum (hoc est, de animalibus, quæ ipsi nutriunt. *Barbof. num. 46.*) & de hortis suis, sic expressè in *c. ex parte. de decim.* Uti id ipsum simili ratione indultum est leprosis, *c. 2. de Eccl. edif.* ubi in communi viventes permittuntur habere propriam Ecclesiam cum cæmeterio, propriumque presbyterum. *Laym. & Pith. h. cit. Barbof. num. 48.* ubi etiam ait, hoc privilegium, cum sit speciale, non extendendum ad hospitale commune leprosis & aliis infirmis; cum in eo casu leprosi, etiam ab aliis infirmis separati, non constituent corpus separatam; quia talis separatio fit tantum ad evitandum contagium. Hujus autem privilegii utilitas non tantum in eo consistit, quòd vi illius eximantur Religiosi à solvendis decimis personalibus, utpote à quibus per consuetudinem liberi, quam quòd vi illius liberentur à prædialibus dictorum novalium. Turce rem. apud *Castrop. num. 3. Laym. num. 4.* Porro manet hoc ipsum privilegium ab Hadriano. IV. & Alexand. III. concessum Religiosis omnibus in communi viventibus, ab Innoc. III. in Concil. Later. minimè revocatum per *c. nuper.* utpote in quo nec verbo fit mentio de decimis perceptis ex novalibus, adhuc hodie in vigore suo. *Pith. n. 55. & 58. Laym. n. 4. Barb. cit. §. 3. n. 17. & supponit Castrop. n. 4. cum communi.*

2. Limitandum tamen hoc ipsum, ut locum non habeat, ubi novalia ab istis Religiosis traduntur aliis excolenda (intellige, horum aliorum sumptibus) colonus enim tunc, cui elocata talia novalia, solvere debet decimas. *Laym. loc. cit. Barbof.*

l. cit. citans Rebuff. q. 14. num. 17. Monet. de decimis. c. 4. num. 58. Item si animalia ab iis dentur aliis nutrienda, nisi his dentur nutrienda sumptibus ipsorum Religiosorum. *Pith. n. 55. citans Abb. in c. ex parte. in fine. Barbof. n. 46.* ubi etiam quòd datum privilegium procedat tantum in animalibus, quæ deserviunt pro usu monasterii, citatque pro hoc *Monet. c. §. n. 17. Rebuff. & c.* Item locum habeat non nisi de iis hortis, quos Religiosi colunt ad proprium usum duntaxat. *Pith. loc. cit.* ubi addit: Si ex agro ab antiquo, & supra hominum memoriam obnoxio decimis Religiosi facerent horrum, dictum privilegium non habiturum locum; quia fraudulenter possent prædia reducere ad hortos. Ac demum ut locum non habeat, ubi pacto expresso speciali ad solvendas etiam istorum decimas tenerentur. *Barb. l. cit. & apud eundem Monet. c. 4. n. 59. Rebuff. loc. cit. n. 53.*

3. Privilegio quoque in jure communi expresso, nempe *cit. c. ex parte.* exempti sunt Cistercienses, Templarii & Hospitalarii à solvendis decimis, etiam ex aliis prædiis suis (hoc est, quæ jure proprietario possident, & non solum conduxerunt, ut *Castrop. cit. n. 3.*) etiam hæc novalia non sint, dum ex propriis manibus vel sumptibus excolunt (secùs est, dum ea aliis colenda tradunt, ut dictum paulò ante de novalibus; privilegium enim exemptionis à solvendis decimis est personale, & non reale, adeoque non transit ad colonos, conductores, emptores prædiorum istorum. *Barbof. cit. §. 3. n. 39. citans Azor. p. 1. l. 7. c. 27. q. 7. Suar. de Relig. to. 1. tr. 2. l. 1. c. 29. n. 13. Tamb. de jure Abb. tom. 1. d. 15. q. 18. n. 5.*) & acquisita fuerunt jam ante Concil. Lateran. sub Innoc. III. *Barbof. loc. cit. n. 18.* manetque illis adhuc hodie illæsum hoc privilegium juris communis; cum quo ad dicta bona constitutio illa *c. nuper. h. r.* desumpta ex Concil. Later. nihil immutavit. *Abb. in cit. c. nuper. num. 2. Pith. n. 57.*

4. Atque hæc sunt, præter quæ Religiosi nullam aliam exemptionem à decimis de jure communi contentam habent. Nam generale amplumque illud privilegium concessum à Paschali II. in *c. decimas. 16. q. 1.* Religiosis omnibus, ut de laboribus seu nutrimentis suis propriis, adeoque etiam de prædiis, quæ propriis manibus vel sumptibus pro vitæ suæ sustentatione colunt, decimas solvere non cogantur, revocatum est ab Alex. III. in *c. ex parte.* & restrictum *ibidem* ad solos Cistercienses, Templarios & Hospitalarios. Quin & hoc ipsum quo ad hos limitatum postea ulterius ab Innoc. III. *cit. c. nuper. h. r.* ad ea solum prædia, quæ ante istam constitutionem, seu ante Concilium illud Lateranense ab illis acquisita. Unde hodie tam Cistercienses quam Regulares ceteri omnes, quantum est de jure communi, vi nimirum *cit. c. nuper.* de prædiis omnibus acquisitis post dictum Concil. Lateran. solvere tenentur decimas iis Ecclesiis, quibus jam ante, priusquam nimirum ad Religiosos pervenirent, decimæ ex ex dictis prædiis solvebantur ab eorum Dominis, nisi aliter cum iisdem Ecclesiis componant. *cit. c. nuper. Barb. n. 20. Pith. n. 57.* Proceditque id ipsum, etiam si ea prædia pro dote, fundatione seu sustentatione monasterii aut Ecclesiæ ejus, vel alterius Ecclesiæ secularis fuissent assignata, donata vel empta. *Pith. loc. cit. Abb. in c. nuper. & Fagn. ibid. n. 10.* Quare manutenendus parochus in possessione exigendi decimas ratione prædiorum acquisite per Regulares, donec doceant de sufficiente privilegio,

juxta Decif. S. Congr. in *Pisaurensi* 13. April. 1630. Barb. n. 48.

5. Quapropter Religiosi in hac parte favore ulteriore juris communis destituti, omnes fere hodie, ut ait Barb. *cit. n. 20.* per specialia privilegia à Pontificibus obtinere hanc exemptionem à solvendis decimis ex prædiis suis quibuscunque, quæ propriis manibus vel sumptibus colunt; de quorum multis videri possunt, quos ibidem citat Barbof, Mirand. *rom. 2. q. 49. n. 12.* Suar. *cit. l. 1. c. 18. 19. 20.* Rodriq. *qq. regul. rom. 2. q. 44. a. 4.* Fagund. *ad præcept. s. l. 2. c. 4.* Lege & Barbof. ipsum *cit. s. 3. n. 36.* de privilegiis hac in parte concessis Societati JESU à variis Pontificibus, uti & limitatis vel revocatis.

Questio 489. Qualiter concessio hujusmodi specialis privilegii valeat, & extendenda vel restringenda sit?

1. **R**espondeo ad primum: ut valeat, esse derogandum in eo expressè *c. nuper.* hoc enim cum sit constitutio Concilii generalis, censetur adjunctam habere derogatoriam clausulam etiam futuris, seu sequentibus dispositionibus ob defectum intentionis ex parte concedentis, adeoque necessarium requiri expressam ejus derogationem. Barbof, *n. 37. & 38.* citans Campanil. & plures Rotæ decif, Pirh. *n. 59.* citans Fagn. in *c. nuper. n. 2. & 29.* non obstante, quòd dicta constitutio *c. nuper.* relata sit in corpus juris; adeoque Papa censetur habere plenam ejus notitiam; quia adhuc defectus intentionis concedentis adest propter clausulam derogatoriam, quam dicta Conciliaris Constitutio includit. Fagn. Pirh. *ll. cit.* Sufficenter autem ei derogatum censetur, ubi diceretur in privilegio dato in vel à Concilio generali cum clausula: *non obstante constitutione alia Concilii alterius generalis.* Pirh. *l. cit. ex Fagn. n. 31.*

2. Respondeo ad secundum primò: quòd Papa communicando privilegia alicujus Religionis specialiter exempta à solutione decimarum alteri religioni, huic eo ipso non censetur communicata eadem exemptio; cum hoc privilegium non solet concedi, nisi cum magna difficultate (& ut Pirh. *n. 62.* cum cognitione causæ) idque verum, etiam si in literis communicationis privilegiorum facta sit mentio de decimis; cum id intelligi debeat de decimis extraordinariis, non autem de ordinariis, seu prædialibus. Barb. *n. 41.* citans Felin. in *c. sedes. de rescript.* Trull. & c. Pirh. *n. 62.* citans Fagnanum, *ubi ante. n. 33.*

3. Secundò, quòd dum hodie conceditur alicuius à Papa exemptio à decimis his similibusve verbis: ut non solvant decimas de prædiis suis, vel ex prædiis, quæ habent, vel ex bonis possessis &c. privilegium hoc non ad sola novalia se extendat, sed & ad prædia alia possessa tempore concessi privilegii, nisi fortè deberentur ex iis decimæ Ecclesiæ alicui aut privatæ personæ particulari titulo, scilicet præscriptione, consuetudine aut privilegio: non enim censendus est Papa tali juri derogare, nisi ubi conceditur privilegium talibus verbis, quibus quodlibet jus censetur derogatum, sicuti modò Religiosis solet dari tale privilegium. Castrop. *cit. p. 12. nn. 5.* citans Azor. *cit. l. 7. q. 6.* Suar. *c. 19. num. 13.* Covar. *c. 17. num. 14. &c.* Pirh. *num. 71.* eò quòd licet privilegium tale ex parte eorum, quibus datur, favorabile censeri possit, sit

tamen potius absolutè odiosum, adeoque sit strictè interpretandum, verba tamen illius in rigore salvari debeant & ampliari secundum rigorosam suam significationem, qualiter per prædia non veniunt novalia, ita ut ex eo verba illa restringenda sint tantum ad novalia, quòd per tale privilegium derogatur juralterius, nempe Ecclesiæ parochialis; nam Papa concedens istiusmodi exemptionem, tacitè parochiæ, cui jure communi, non autem speciali aliquo debebantur, derogat, tollitque debitum solvendi illas illi; nec opus est, ad hunc effectum aliam expressionem facere mentionem. Castrop. *l. cit.*

4. Tertio, quòd privilegium dictis verbis concessum extendatur quoque ad prædia deinceps post illud datum acquirenda. Castrop. *l. cit. num. 6.* citans Azor. & Suar. *ubi ante.* Pirh. *n. 60.* Argumento *cap. quocirca. de privileg.* ubi dicitur, quòd qui indefinitè remisit decimas, intellexisse videtur, non tantum de decimis bonorum istius temporis, sed & futuri, cum nihil exceperit, potuit tamen excipere; nec debeat una eademque substantia diverso jure censeri, &c. Pirh. *loc. cit.* Nec obstat, quòd res transeat cum suo onere, cum id intelligendum, quando persona tantum est privilegiata, non autem ejus bonis privilegium est concessum, hoc est, quando privilegium hujusmodi onus rei impositum tollit; tunc enim non transit cum suo onere, quia illud sublatum, Castrop. *l. cit.* quamvis tamen *num. 10. in fine* dicat: non tam prædia Religiosorum propriè dici exempta, quam Religiosos: unde si dicta prædia vendant aut alienent, non transferunt cum privilegio non solvendi decimas: sed dici possent tunc ea reassumere iterum hoc onus.

5. Quarto à fortiore, quòd tale privilegium conceptum dictis verbis extendat se etiam ad novalia post concessum privilegium coli cœptas, quia & veniunt propriè nomine prædiorum propriorum; adeoque comprehenduntur sub illa indefinita non solvendi decimas ex prædiis propriis. Pirh. *num. 103.* citans Zoëf, *de decim. num. 54.* Castrop. *num. 6.* citans Azor. Suar. *Rebuff. q. 14. num. 29.* Guttier. *c. 21. num. 130.* apud eundem Castrop.

6. Quintò: ut privilegium sub dictis verbis datum non extendatur ad bona, quæ Religiosi habent locata, conductæ vel in Emphyteusim; quia agri conductitii, vel accepti in Emphyteusim non sunt proprii nec sui: & licet dicantur haberi, hoc ipsum dicitur, non nisi secundum quid, seu ad tempus, non autem absolutè; cum non dicat habere absolutè domum, sed usum illius ad inhabitandum: contractus etiam Emphyteuticus vix distinguatur à locato & conducto, nisi in majore vel minore tempore, privilegium autem vergens in præjudicium tertii sit strictè intelligendum salva verborum proprietate. Pirh. *num. 64. & 65.* citans Suar. *c. 19. num. 9.* Castrop. *l. cit. num. 8.* citans Abb. in *c. dilecti.* Rebuff. *quest. 14. num. 52.* contra Azor. *cit. lib. 7. q. 6.* sententium contrarium, tam de conductitiis quam habitis in Emphyteusim, & Suar. sententem idem sub opinione probabili de habitis in Emphyteusim.

7. Sextò, dum diceretur in concessio privilegio: eximimus Religiosos & eorum prædia à solvendis decimis, &c. quin & si diceretur: eximimus Religionem aliquam à solvendis decimis prædiorum suorum; non additè ullà restrictione; si illa